

У більшості земель завдання післядипломної освіти та підготовки педагогів визначаються законами про школу (Гамбург, Нижня Саксонія, Рейнланд-Пфальц, Саксонія-Анхальт) і про підготовку вчителів (Баварія, Берлін, Бремен, інші). Подальша регуляція стосовно політики набору на курси, змісту, кінцевих результатів, оцінювання тощо здійснюється за допомогою документів різного типу – декретів, правил, постанов, наказів і т.ін. [3, с. 18].

Характерною ознакою сьогодення є посилення міжнародного профілю німецьких університетів, причиною якого є такі передумови: бальна система оцінювання успішності, введення нових навчальних курсів, присудження ступенів бакалавра чи магістра та ін.

Отже, зараз, багатовіковий розвиток освіти Німеччини, сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів, які здатні конкурувати на європейському та міжнародному ринках праці. Вища освіта України реформується в умовах євроінтеграційного функціонування. Саме цим визначається потреба вивчення передового досвіду інших країн для підвищення якості професійної підготовки студентів з метою екстраполяції кращих зразків на вітчизняну систему із збереженням власних освітніх традицій.

Список використаної літератури

1. Гаманюк В. А. Система підготовки педагогічних кадрів та підвищення їх кваліфікації у Німеччині: Автореф. Дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / ХДПУ. – Х., 1995.-24 с.
2. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації: європейські абрис. – К.: ВІРА ІНСАЙТ, 2000. – 444 с.
3. Олійник В., Синенко С. Тенденції розвитку післядипломної освіти педагогів у європейських країнах // Шлях освіти. – 2001. – №3 (21). – С.17-20.
4. Павловська І. Процес централізованого прийняття рішення та адміністрування щодо впровадження модульної форми навчання при підготовці бакалаврів та магістрів на університетському рівні. Досвід університету м. Піссен, Німеччина: Досвід та проблеми країн Європи з реалізації ідей Болонської конвенції : матеріали міжн. наук.-практ. конф., ч. 1., Біла Церква, 2007. – С. 5-8.
5. Bauer K. Pedagogische Professionalität und Lehrarbeit // Pedagogik. – 1997. – № 4. – S. 22-26.
6. European Education Thesaurus. – EURIDICE(www.EURYRICE.ORG.), 1998.-439 p.

Ігор ЛОТИШ

ПЕРЕДОВИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Законодавчим обґрунтуванням, що регулювало діяльність навчального процесу у ФРН в кінцевій декаді ХХ століття, виступали Основний закон та рамковий Закон про вищу школу і Закон про сприяння освіти. Основний та закони загальнодержавного ступеня розкривають тільки загальні положення, засади й вимоги розвитку освітнього процесу у країні. В Основному законі значиться, що об'єднання має право виказувати рамкові розпорядження для законодавства земель з питань громадських переконань та положень у галузі надання вищої освіти. Якщо об'єднання надає розпорядження, то землі повинні в установленій законодавчим актом строки прийняти необхідні зміни до законів та саме закони [1, 7].

Але в попередні роки, будь-яка тема зі галузі культури та освіти не визвала велику кількість згадувань, суперечок і диспутів, як проведена реформа вищої школи, пов'язана з процесом ставлення єдиного європейського освітнього простору. Згідно з показниками за 2005–2007 роки, за недовгий строк Німеччині пощастило ввести сучасні курси і виконати велику роботу зі деталізованого організаційного сприяння нової будови вищої школи; опрацювання змісту навчання за новітніми платформами, кваліфікаційних

рекомендацій та описів на додаток до дипломів; створення системи акредитації новітніх академічних задумів тощо [5, 6].

У Німеччині всі наукові та освітні заклади знаходяться у власності держави, за винятком експериментальних лабораторій на індустріальних виробництвах.

Колектив вищих навчальних закладів можна поділити на три категорії за умовами роботи та запоруками зайнятості, котрі суттєво різняться між собою: професори (38 тис. осіб), непрофесорський персонал (122 тис. осіб) і неакадемічний персонал (264 тис. осіб). Оскільки викладачі-професори – це невійськові співробітники (Beainte), плату їхньої роботи зумовлено загальнодержавними законами [4, 2].

Систематичність професорсько-педагогічної роботи в Німеччині щораз більш відчуває дію гуманітарної педагогіки. Це велика та неділима мережа лекцій та семінарських занять, факультативів, академічних осередків та тренінгів, що готують високоосвічених викладачів-педагогів. Взірцем цього можуть служити академічні семінари Вальдорфської школи, найбільше популярні в Німеччині.

Зміна академічних задумів та планів вищих освітньо-педагогічних навчальних інституцій стосовно зросту багатоманітних фактично спрямованих конфігурацій та методів навчання студентів, всебічне знайомство з психологією індивідуальності, педагогічною психологією, з різноманітними методиками й практиками психотерапевтичної роботи, методами психологічної допомоги індивідуальності.

Для будь-якого навчального закладу ведуть спеціалізовану підготовку викладачів та учителів. Всі без винятку мають мати вищу освіту. Майбутній викладач початкової чи основної школи вчиться, протягом семи семестрів. Триваліше навчання – від восьми до дев'яти семестрів – вимагається від викладачів фахових, професіональних шкіл та гімназій. Претенденти на місце викладача після завершення навчального процесу повинні скласти державний іспит, після якого завбачено практично-педагогічну освіту у формі попередньої діяльності на практичних семінарах в академічних установах, котрі закінчується складанням другого державного іспиту. Вчителі державних шкіл, є урядовцями на службі [1, 3].

Видатна дослідниця Н. Махиня стверджує, що програма підготовки педагога у Німеччині має багатогранний характер. Одна із програм підготовки педагога, в базу котрої вкладено доміную підтримки його індивідуальному зросту, включає три об'єднання академічної практики:

- перший блок, розділено на три модулі: розвиток особистої індивідуальності, суспільні бази питань в освіті, психологічне й суб'єктивне становлення у ході самопізнання і міжособистісної взаємодії;

- другий блок – «зустріч» з головними вміннями, задачі котрого – навчити студента асоціювати доктрину навчання з його навиком безпосереднього викладання в групі;

- третій блок – це два головних модулі: «зустріч» з функцією викладача та «зустріч» із досвідченим вчителем. Організуються стаціонарні семінари, на яких обговорюються питання, що з'являються у ході навчального процесу, та перевіряються допустимі альтернативи [3].

Виняткова увага приділяється притягненню студентів вищої педагогічної школи до науково-дослідницької роботи.

Завдяки дієвості і ефективності залучення студентів до науково-дослідницького співробітництва через вступ у науково-педагогічні методики перед німецькою вищою педагогічною школою розкриваються великі перспективи і форми, які допомагають, а водночас вимагають від майбутнього викладача ефективної незалежної науково-педагогічної діяльності [5].

Розгляд педагогічної літератури надає нам підстави стверджувати, що системи фахової підготовки педагогічних кадрів у системі вищої освіти України та Німеччини

мають на меті здійснення аналогічних задач: проводяться реформи, цілеспрямовані на модернізацію системи вищої педагогічної освіти та організації навчання у вищих навчальних закладах, спостерігається активна участь у міжнародних освітніх заходах ЄС щодо підтримки індивідуальності студентів і педагогів.

На підґрунті даних задумів міняються академічні задуми університетів, завдяки чому обидві держави долають національні відміни, виникає дійсне зближення на шляху до європейської інтеграції в контексті базових положень Болонської конвенції.

Список використаної літератури

1. Андрощук Г. Система освіти у ФРН / Г. Андрощук, А. Андрощук // Рідна школа. – 2000. – №12 (851). – С. 71–76.
2. Махия Н. В. Педагогічна освіта в Німеччині: стереотипи та труднощі / Н. В. Махия // Педагогічні видання / е-журнал «Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку» / Журнальні випуски. – 2009. Вип. № 3. – Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2009_st_5/
3. Махия Н. В. Система підготовки педагогічних кадрів у Німеччині / Н. В. Махия // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць. – 2007. – Вип. 3. – С. 109–120.
4. Райх Р. Привабливість викладацької та наукової роботи в Німеччині: наук.-практ. вид. / Р. Райх. – К.: Вища школа, 2007. – Вип. 4. – С. 75–79.
5. Козак Н. Науково-дослідна робота студентів педагогічних вузів ФРН / Н. Козак // Науковий вісник Чернівецького ун-ту. – Сер.: Педагогіка та психологія. – 2000. – Вип. 99. – С. 76–80.
6. Захарова О. Л. Университеты Германии в Болонском процессе / О. Л. Захарова // Педагогика. – 2009. – Вип. 2. – С. 101–106.
7. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія / Л. П. Пуховська. – К.: Вища шк., 1997. – С. 102–115.

Наталія МАРЧЕНКО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ С. РУСОВОЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ УКРАЇНИ

*«Велике слово – школа!
 Се скарб найкращий кожного народу,
 се ключ золотий, що розмикає пута невідомості,
 се шлях до волі, до науки, до добробуту.
 У вселюдськiм життi тiльки той народ i
 бере перемогу, який має найкращу школу».*
 С. Русова

У період створення нової української школи, у якій буде цікаво навчатися, школи, до якої хочеться йти дітям, бо тут можна більше спілкуватися з друзями, висловлювати свою думку, до якої прислухаються, зростають вимоги до навчальних закладів та педагогів. Після старту НУШ, освітні заклади України стали розвиватися за зразком фінської системи освіти. Але в багатьох питаннях педагогічні погляди історика, вченої, письменниці, педагога-практика зі світовим ім'ям Софії Русової є співзвучними постулатам нової української школи. Тому вивчення педагогічних ідей нашої співвітчизниці дозволяє глибше розглянути засади діяльності закладів освіти та дослідити перспективи їх розвитку.

Педагогічній спадщині педагога світового рівня Софії Русовій присвячена значна кількість наукових праць. У статті О. Липецького розглянуто вклад С. Русової в розвиток позашкільної освіти. Є. Коваленко, І. Зайченко, О. Таран, Д. Чередниченко досліджували творчу спадщину вченої в контексті питання зміцнення і збереження здоров'я юного покоління як необхідного фактора розвитку особистості. У статті О. Сухомлинської